

NIEUWS UIT ZEELAND

Walcheren is malacologisch altijd al een belangrijk eiland geweest. Er leven daar twee soorten slakken, die buiten Walcheren op geen enkele plaats in Nederland worden aangetroffen. We hadden de laatste twee jaar diverse malen de gelegenheid Walcheren eens nauwkeurig op het voorkomen van mollusken te bekijken. Wij hebben daarbij speciaal onze aandacht gericht op Domburg en op Veere.

Domburg is reeds lang bekend als vindplaats van Lauria cylindracea, die daar achter het Badhotel voor het eerst werd gevonden. Noordelijk en zuidelijk van deze plaats werd deze slak later ook nog aangetroffen. In september 1964 vonden we het dier algemeen aan de landzijde van het Domburgse duin bij de autoparkeerplaatsen aan de zuidrand van het stadje. Er was daar toen een massaal optreden te constateren van Helix aspersa, Cepaea nemoralis, Candidula gigaxii en Monacha cantiana als waren zij uit een slakkenwekerij tegelijkertijd ontsnapt, zoveel zaten er. Dit was dezelfde plaats waar enkele jaren geleden Theba pisana als nieuwe soort voor Nederland werd gevonden. Deze fauna-vervalsing is nu weer opgeheven. We konden tenminste in 1963 noch in 1964 een spoor van de geïmporteerde slak terugvinden.

Lauria cylindracea werd in 1937 nog gemeld van fort Rammekens bij Ritthem waar het dier nog steeds stand houdt. Een verdere uitbreiding van het areaal werd geconstateerd te Veere, waar het dier leefde in het perkje voor het stadhuis. In 1963 en 1964 hebben we de soort daar niet meer gevonden en het dier is uit dat perk verdwenen. Niet echter uit Veere verdwenen. Toen we in 1963, bedroefd over het verdwijnen van Lauria uit het perkje, Veere wilden verlaten met een illusie minder omdat werklieden grondwerkzaamheden verrichtten in het malacologisch beroemd geworden perkje, kwamen wij voorbij dat grootse monument uit Veere's verleden: de machtige Lieve Vrouwekerk, die nu nog vertelt hoe groot Veere vroeger wel was. En wij hebben een grote malacologische belangstelling voor oude muren en steenhopen bij oude muren. Zo stapten we door het oude poortje het ommuurde kerkplein op en constateerden onder de indruk van dit machtige bouwsel dat deze kerk niet compleet was. Er zijn hele stukken afgehakt, zowel aan de voor- als aan de achterkant. Wat er nog staat is ondanks zijn grootheid maar een schamele rest. De droefheid om deze verwaarloosde schat kon echter alleen voor een malacoloog nog in vreugde veranderen. De stenen op de grond aan de binnenzijde van de muur (is dat het puin van de gebroken kerk?) boden woonplaats aan Lauria cylindracea, die wij uit Veere verdwenen achtten. In 1964 hebben we de dieren daar weergevonden met dezelfde fauna van 1963: Trichia hispida, Helix aspersa, Oxychilus draparnaudi, Oxychilus cellarius, Discus rotundatus, Arion rufus, A. hortensis, A. circumscriptus, Cochlicopa lubrica, Deroceras reticulatum. Alleen was daar sedert 1963 nog bijgekomen Balea perversa, die op de muur aan de binnenzijde het rijk alleen had.

Trichia striolata is een tweede beroemdheid uit Veere en al bekend van die stad sinds het ontwaken der malacologie in Nederland onder de schutse van juffrouw van Benthem-Jütting. Wij hadden die soort nog nooit gevonden en hadden toch alle dijken rond Veere afgezocht. Net natuurlijk alle plaatsen waar het dier niet zat. Vanuit Veere belden we toen naar Zaandam. Sommige juristen in Nederland zijn bijzonder goed op de hoogte met de vindplaatsen van zeldzame mollusken in Nederland. De slak zat binnen de veste, al zou het dier ook buiten de stad in de meidoornheggen moeten zitten. Daar echter zijn meidoornheggen verdwenen en nu dit keer niet door het zoute water dat Walcheren diverse malen schier onbewoonbaar maakte, doch door de kappende mens. Direct over de brug, die vanuit de richting Middelburg toegang geeft tot Veere ligt rechts een dijk langs het kanaal en loodrecht op de dijkrichting is nog een schamel stukje over van een meidoornheg dat de grens aan geeft van een weide en een stukje bouwland. Onder die heg vonden we in september 1964 de eerste exemplaren. Het weideveld op het zuidelijke dijktafud wordt bewoond onder andere door Candidula gigaxii en op de stenen langs de oever van het kanaal werd Hydrobia stagnorum gevonden als enige mollusk. De andere twee vindplaatsen van Trichia striolata vonden we in de stad, in beide gevallen onder heggen. De vindplaats rechts van de Lieve Vrouwekerk is nog rijk. Trichia striolata leeft daar in gezelschap van Trichia hispida, Discus rotundatus, Oxychilus cellarius en O. draparnaudi, Helix aspersa, Cepaea nemoralis, Arion rufus, A. hortensis en A. circumscriptus.

Het bovenstaande werd uit veldnotities neergeschreven. Het grootste deel van het verzamelde materiaal wacht nog op bewerking vooral van kleinere soorten, die hierboven niet werden genoemd.

Onze indruk is dat het voorkomen van Trichia striolata in en rond Veere zeer is teruggelopen voornamelijk door het opruimen van meidoornheggen. De vindplaatsen in Veere zijn zeer ernstig bedreigd. Het is wel zaak om tenminste in de stad Veere zo veel als mogelijk is de status quo te handhaven vooral binnen het ommuurde kerkterrein en het plantsoen rechts van de grote kerk waar vooral de heg die dit plantsoen afgrenst van het hoger gelegen terrein in de richting van het kanaal zeer belangrijk is.